

ZBORNÍK

SLOVENSKÉHO
NÁRODNÉHO
MÚZEA

ANNALES
MUSEI
NATIONALIS
SLOVACI

ARCHEOLÓGIA
24

ROČNÍK
CVIII – 2014

ZBORNÍK SLOVENSKÉHO NÁRODNÉHO MÚZEA

**CVIII – 2014
ARCHEOLÓGIA
24**

Redakčná rada

PhDr. Juraj Bartík, PhD. (predseda), PhDr. Gerta Březinová, CSc., Mgr. Radoslav Čambal, PhDr. Beata Egyházy-Jurovská, PhDr. Zdeněk Farkaš, PhD., PhDr. Matej Ruttkay, CSc., PhDr. Etela Studeníková, CSc., PhDr. Vladimír Turčan

Zostavovateľ
PhDr. Vladimír Turčan

Mapové podklady
Martin Bartík a autori

Preklad do nemeckého jazyka Kristián Elschek a autori
Preklad do anglického jazyka Stephanie Staffen a autori

Preklad do slovenského jazyka
Gabriel Nevizánsky

Posudzovatelia

PhDr. Juraj Bartík, PhD., Mgr. Igor Bazovský, PhD., PhDr. Gerta Březinová, CSc., Mgr. Radoslav Čambal, Mgr. Eva Ďurkovičová, PhDr. Zdeněk Farkaš, PhD., PhDr. Klára Füryová, Mgr. Igor Choma, PhDr. Vladimír Turčan

Grafická úprava: Ultraprint, s. r. o.
Tlač:

Vydalo: Slovenské národné múzeum-Archeologické múzeum, Bratislava 2014
Náklad 350 kusov

© Slovenské národné múzeum – Archeologické múzeum 2014

ISBN 978 – 80 – 8060 – 338 – 0

PhDr. Magdalena Pichlerová, CSc.
*16. 9. 1931 – † 28. 10. 2014

OBSAH – INHALT

Kristýna Bulvová – Čebová: Zoomorfní plastika kozla z mladší doby kamenné z Třebosic (okr. Pardubice).....	9
Zoomorphe Plastik eines Ziegenbocks aus der jüngeren Steinzeit aus Třebosice (Bz. Pardubice)	14
 Marián Klčo – Vladimír Krupa: Hrob kultúry so šnúrovou keramikou z lokality Krakovany-Stráže	17
Ein Grab mit Schnurkeramik von der Fundstelle Krakovany-Stráže.....	25
Branislav Kolena: Osteoantropologická analýza hrobu 1/2008 z lokality Krakovany-Stráže	26
 Alexander Botoš: Sídisko z doby bronzovej v Čerenčanoch (okr. Rimavská Sobota)	29
Eine Siedlung aus der Bronzezeit in Čerenčany (Bezirk Rimavská Sobota).....	35
 Petr Kos: K upřesnění datace hrobu H 895 z Modřic (Příspěvek k počátkům vývoje horákovské kultury na Brněnsku).....	37
Zur Präzisierung der Datierung vom Grab H 895 aus Modřice (Beitrag zu Anfängen der Entwicklung der Horákovská-Kultur in der Region von Brno)	56
 Tereza Štolcová – Juraj Zajonc: Rekonštrukcia tkania v dobe halštatskej na základe nálezu tkáčskej dielne z Dunajskej Lužnej	59
Reconstruction of Hallstatt period weaving, based on a weaving house at the Dunajská Lužná site	80
 Lýdia Gačková – Elena Miroššayová – Peter Šimčík: Nové nálezy k problematike doby halštatskej z územia Košickej kotlinky	83
Neue Funde zur Problematik der Hallstattzeit vom Gebiet Košice Becken	92
 Juraj Bartík – Radoslav Čambal: Laténske nálezy z Tisovca-Hradovej, okr. Rimavská Sobota.....	95
Laténezeitliche Funde aus Tisovec-Hradová, Bz. Rimavská Sobota	100
 Radoslav Čambal – Ján Štrbík: Keltské sklené náramky z povodí Malokarpatských potokov	103
Keltische Glasarmringe vom Einzugsgebiet der Bäche der Kleinen Karpaten.....	123
 Robert Frecer: A unique roman upper Lamp mold from Brigetio	127
Horná časť unikátnej keramickej lampy z Brigetia	132
 Péter Prohászka: Über einige kaiserzeitlichen Funde aus der Südwestslowakei in Lichte neuer archivalischen Angaben	133
Néhány császárkori délnyugat-Szlovákiai leletegyüttesről új levéltári adatok tükrében.....	143
Nálezové celky zo staršej doby rímskej z juhozápadného Slovenska vo svetle nových archívnych prameňov....	144
 Marek Budaj – Péter Prohászka: Ein Solidus des oströmischen Kaisers Anastasius I. aus Čataj.....	145
Solidus východorímskeho cisára Anastázia I. z Čataja	149
 Vladimír Turčan: Včasnostredoveké sídliskové objekty z Lábu	151
Frühmittelalterliche Siedlingsobjekte aus Láb	186
 Alena Šefčáková: Archeozoologické nálezy z včasnostredovekých sídliskových objektov z Lábu, okr. Malacky... Archeo-zoological findings in settlement buildings in Láb, Malacky district	187
196	
 Mária Müllerová: Depozyty južných Slovanov a ich klasifikácia pomocou metódy hlavných komponent.....	197
Hortfunde der Südslawen und Ihre Klassifikation mithilfe der Methoden der Hauptkomponenten.....	211
 Erik Hrnčiarik: Archeologický výskum v exteriéri kostola Narodenia sv. Jána Krstiteľa v Modre	213
Archäologische Grabung im Exterieur der Kirche der Geburt des Hl. Johannes des Täufers in Modra	220

Petra Šimončičová Koóšová: Súbor skla z Killyho kúrie v Častej	221
Glaskomplex aus der Killy-Kurie in Častá.....	243

Daniel Antoni: Dve krátke chladné zbrane z hradu Devín	245
Zwei kurze blanke Waffen aus Burg von Devín	250

KOLOKVIUM

Vladimír Turčan: Dvanásty ročník kolokvií k otázkam rímsko-germánskej archeológie	251
Der zwölften Jahrgang der Kolloquien zu den Fragen der römisch-germanischen Archäologie	252

Eduard Droberjar: Poznámky ke studiu o nejstarší germánské keramice v Čechách a n Moravě.....	253
Bemerkungen zum Studium über die älteste germanische Keramik in Böhmen und Mähren.....	260

Petr Zavřel: Nálezy hrncovitých nádob s tzv. kyjovitým okrajem z období LTD2B – ŘA z jižních Čech.....	261
Die Funde der Töpfe mit kolbenförmig verdicktem Rand aus der Zeitspanne LTD2b – ŘA aus Südböhmen.....	269

Jan Jílek – Vít Vokolek – Kristýna Urbanová: Tkalcovská dílna ze Slepotic, okr. Pardubice. Předběžné vyhodnocení	270
Die Webereiwerkstatt aus Slepotice, Bz. Pardubice. Vorläufige Auswertung	292

Daniel Bursák: Keramický soubor ze sídliště starší doby římské u Tuchlovic, okr. Kladno	295
Keramikkomplex von der Siedlung aus der älteren römischen Kaiserzeit bei Tuchlovice, Bz. Kladno.....	302

Kristian Elschek: Ein frühgermanisches Grubenhaus mit Aucissa-Fibel und ein augusteischer As mit Kontermarke des VARUS aus Zohor (Westslowakei). Beitrag zur Ankunft der ersten Germanen und Römer in den Mitteldonauraum	303
Včasnogermánska polozemnica zo sponou typu Aucissa a augustovský as s kontramarkou „Varus“ zo Zohora (Západné Slovensko). Príspevok k príchodu najstarších Germánov do stredného Podunajska.....	312

RECENZIE - BESPRECHUNGEN

Erik Hrnčiarik: Römisches Kulturgut in der Slowakei. Herstellung, Funktion und Export römischer Manufakturerzeugnisse aus den Provinzen in der Slowakei. Bonn 2013.	315
--	-----

Luděk Galuška: Hledání původu. Od avarských bronzů ke zlatu Velké Moravy. Search for the origin. From Avar bronze items to Great Moravian gold. Brno 2013.	316
---	-----

SKRATKY ČASOPISOV A PERIODÍK

- Acta Arch. Acad. Scien. Hungaricae = Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae. Budapest
- Anodos = Anodos. Studies of the ancient World. Trnava
- Alt Thüringen = Jahresschrift des Museums für Ur- und Frühgeschichte Thüringens. Weimar
- Antike Welt = Antike Welt Zeitschrift für Archäologie und Kulturgeschichte. Zürich
- Apulum = Buletinul Muzeului regional Alba Iulia. Alba Iulia
- Arh. Vestnik = Arheološki Vestnik. Ljubljana
- Arch. Austriaca = Archaeologia Austriaca. Beiträge zur Paläoanthropologie, Ur- und Frühgeschichte Österreichs. Wien
- Arch. Polona = Archaeologia Polona. Warszawa
- Arch. Pragensia = Archaeologica Pragensia. Praha
- Arch. Österreich = Archäologie Österreichs. Wien
- Arch. Výskumy Jižné Čechy = Archeologické výskumy v jižních Čechách. České Budějovice
- Arch. Ért. = Archaeologiai Értesítő. Budapest
- Arch. Hist. = Archaeologia Historica. Brno
- Arch. Rozhledy = Archeologické Rozhledy. Praha
- AUNC = Acta Universitatis Nicolai Copernici. Toruń
- AVANS = Archeologické výskumy a nálezy na Slovensku. Nitra
- BAR = British Archaeological Reports. Oxford
- Ber. RGK = Bericht der Römisch-Germanischen Kommission. Mainz am Rhein
- BJV = Berliner Jahrbuch für Vor- und Frühgeschichte. Berlin
- Budapest Régiségei = Budapest régiségei. A Budapesti Történeti régészeti Múzeum Évkönyve. Budapest
- Castelologica Bohemica = Castelologica Bohemica. Praha
- Časopis Moravského Mus. = Časopis Moravského Musea. Brno
- Čas. MSS = Časopis Muzeálnej slovenskej spoločnosti. Martin
- Časopis Národ. Mus. = Časopis Národního muzea. Praha
- Dacia = Dacia - Revue d'archéologie et d'histoire ancienne. Bucarest
- EAZ = Ethnographisch-Archäologische Zeitschrift. Berlin
- FontArchIug = Fontes Archeologiae Jugoslaviae. Beograd
- Folia Arch. = Folia Archaeologica. Annales Musei Nationalis Hungarici. Budapest
- FiS = Forschungen in Stillfried. Wien
- Fundber. Österreich = Fundberichte aus Österreich. Wien
- Germania = Germania. Anzeiger der Römisch-Germanischen Kommission des Deutschen Archäologischen Instituts. Frankfurt am Main
- Herman Ottó Múz. Évk. = A Herrmann Ottó Múzeum Évkönyve
- Hist. Carpatica = Historica Carpatica. Zborník Východoslovenského múzea v Košiciach. Košice
- Hist. Nitrenia = Studia Historica Nitrenia. Nitra
- Historica = Zborník FIF UK Historica. Bratislava
- IzvVAD = Izvestia na Varnenskoto archeologičesko družestvo. Varna
- JbMeckl = Jahrbuch für Bodendenkmalpflege in Mecklenburg. Schwerin
- Jahrb. RGZM = Jahrbuch des Römisch-Germanischen Zentralmuseums. Mainz
- Jahresschr. Mitteldt. Vorgesch = Jahresschrift für Mitteldeutsche Vorgeschichte. Halle/Saale
- JSH = Jihočeský sborník historický české Budějovice
- KblAG = Korrespondenzblatt der deutschen Gesellschaft für Anthropologie. Braunschweig
- MAAPrilep = Macedoniae Acta Archaeologica. Prilep

MAGW	= Mitteilungen der Anthropologischen Gesellschaft. Wien
MarbSt	= Marburger Studien zur Vor- und Frühgeschichte. Marburg
MatStarWczes	= Materiały starożytnie i wczesnośredniowieczne. Wrocław – Warszawa – Kraków - Gdańsk
Mitt. Anthr. Ges.	= Mitteilungen der Anthropologischen Gesellschaft in Wien.
Wien	
Mitt. DAI	= Mittelungen des Deutschen Archaeologischen Instituts
Mitt. Österreichischen Arbeitsgemeinschaft für Ur- u. Frühgesch.	= Mitteilungen der österreichischen Arbeitsgemeinschaft für Ur- und Frühgeschichte. Wien
Mitt. Prähist. Komm. Österr. Akad.	= Mitteilungen der Prähistorischen Kommission der Österreichischen Akademie der Wissenschaften. Wien
Nové obzory	= Nové obzory. Spoločenskovedný zborník východného Slovenska. Košice
Num. Sborník	= Numismatický sborník. Praha
Obzor Praehist.	= Obzor praehistorickej. Praha
Pam. Arch.	= Památky Archeologicke. Praha
Pam. Múz.	= Pamiatky a múzea. Revue pre kultúrne dedičstvo. Bratislava
PBF	= Prähistorische Bronzefunde
Prähist. Zeitschr.	= Prähistorische Zeitschrift. Leipzig (Berlin)
Pravěk N. Ř.	= Pravěk. Nová Řada. Sborník Příspěvků Moravských a Slezských Archeologů. Brno
Přehled Výzkumů	= Přehled Výzkumů AÚ ČSAV. Brno
Pril. Inst. arheol. Zagrebu	= Prilozi Instituta za archeologiju u Zagrebu. Zagreb
Przegląd Arch.	= Przegląd Archeologiczny. Poznań-Wrocław-Warszawa
Rad vojvođanskih Muz.	= Rad vojvođanskih Muzeja. Novi Sad
RGF	= Römisch-Germanische Forschungen. Franfurkt a. M.
Rég. Füzetek	= Régészeti Füzetek. Budapest
Reussia	= Reussia. Časopis Správy Národného parku Muránska planina. Revúca
Sbor. MSS	= Sborník Muzeálnej slovenskej spoločnosti. Martin
Sborník Národ. Muz. Praha	= Sborník Národního muzea v Praze. Praha
Sborník Prací Fil. Fak. Brno	= Sborník Prací Filosofické Fakulty Brněnské University. Brno
Situla	= Razprave Narodnega Muzeja v Ljubljani. Ljubljana
Slov. Arch.	= Slovenská archeológia. Časopis Archeologickeho ústavu Slovenskej akadémie vied v Nitre. Nitra
Slov. Num.	= Slovenská numizmatika. Nitra.
Starinar	= Starinar. Revue de la société archéologique de Belgrade. Belgrade
Stud. Hist. Nitriensia	= Studia Historica Nitriensia. Nitra
Studie Arch. Ústavu ČSAV	= Studie Archeologickeho Ústavu ČSAV. Brno
Stud. și Cerc. Istor. Veche	= Studii și Cercetări de Istorie Veche și Archeologie. Bucarest
Štud. Zvesti AÚ SAV	= Študijné zvesti Archeologickeho ústavu Slovenskej Akadémie vied. Nitra
VAMZagreb	= Vjesnik Arheološkog Muzeja u Zagrebu. Zagreb
Vsl. Pravek	= Východoslovenský pravek. Nitra - Košice
Zalai Múz.	= Zalai Múzeum. Zalaegerszeg
Zbor. SNM, Arch.	= Zborník Slovenského národného múzea. Archeológia. Bratislava
Zbor. SNM, Hist.	= Zborník Slovenského národného múzea. História. Bratislava
Zeischr. Arch.	= Zeitschrift für Archäologie. Bonn
Zeitschr. Schweizer. Arch. u. Kunstgesch.	= Zeitschrift für Schweizerische Archäologie und Kunstgeschichte. Basel
Zlatá stezka	= Zlatá stezka. Prachatice
Zprávy Československé Společnosti Arch.	= Zprávy Československé společnosti archeologické při ČSAV. Praha
Zprávy České Arch. Společnosti.	= Zprávy České archeologické společnosti – Sdružení Archeologů Čech, Moravy a Slezka. Praha

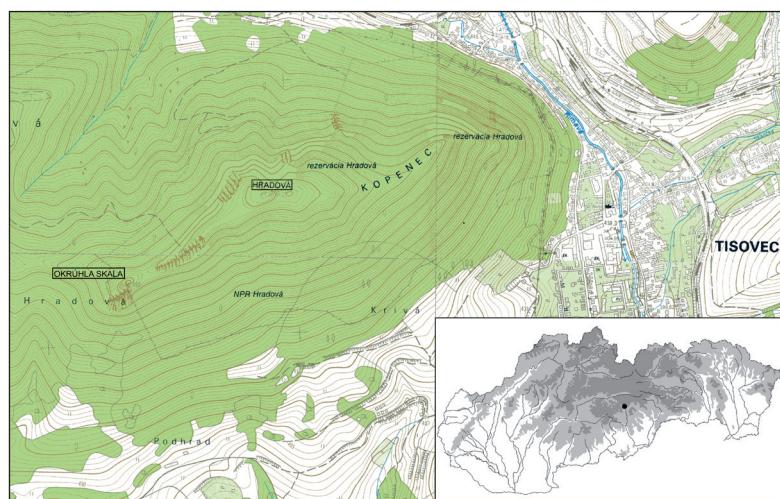
LATÉNSKE NÁLEZY Z TISOVCA-HRADOVEJ, OKR. RIMAVSKÁ SOBOTA

JURAJ BARTÍK – RADOSLAV ČAMBAL

Keywords: Middle Slovakia, the Celts, early/older and middle LaTène period, Vogelfibel, glass bracelets, analysis of finds

Abstract: *La Tene findings from Tisovec-Hradová, Rimavská sobota district.* According to the information obtained to date, the La Tene settlement of the upland site of Hradová in Tisovec falls into the period ranging from the middle of the La Tene culture LTC1 to the beginning of LTC2. Bearing in mind the small number of findings, we can assume that the settlement was not intensive. We consider an older fastener with a bird's foot belonging to the LTA2-LTB1 horizon, at the end of the early and more ancient La Tene period, a unique find and not part of a more extensive settlement of the site in the period in question.

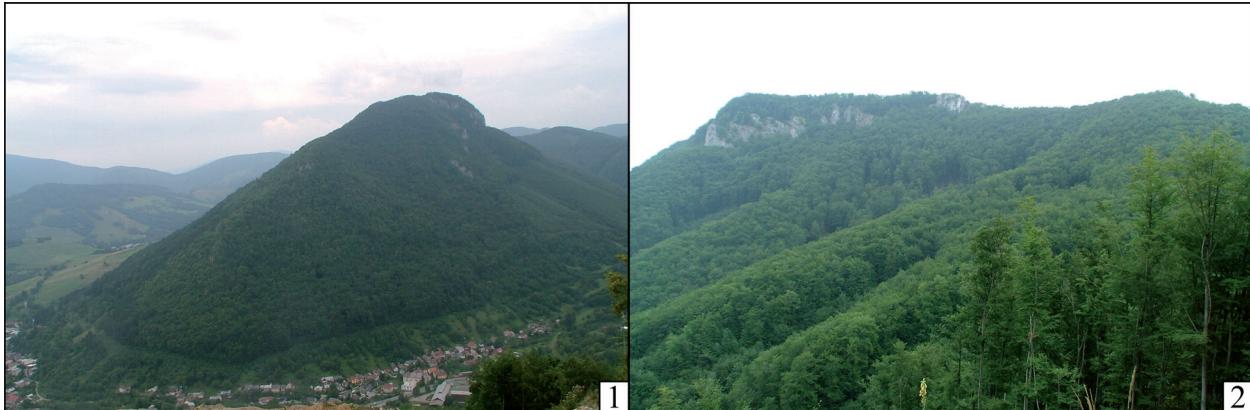
V rokoch 1997-2005 realizovalo SNM-Archeologické múzeum v Bratislave výskum v Tisovci, okr. Rimavská Sobota (obr. 1). V spolupráci s Mestským úradom mesta Tisovec a dobrovoľníkmi sa činnosť zamerala na najvyššiu časť dominantného vrchu Hradová (obr. 2: 1; 887 m.n.m.). Stopy umelého opevnenia sa nepodařilo zistiť, temeno je však z viacerých strán chránené skalnými stenami, niektoré časti, ako poloha Okrúhla skala vysoká 853 m.n.m. sú dosiahnutie len horolezeckou technikou. Lokalitu charakterizuje dopravná nedostupnosť, vysoké prevýšenie oproti údoliu Rimavy (cca. 400 m. n. m.) a existencia početných jaskyň. V prvých sezónach sa výskum zameral na historické murované architektúry (Bartík/Holčík 2000, 24), neskôr na praveké osídlenie v priestore tzv. Starého hradu, v posledných sezónach na povrchovú prospeku a drobnú sondáž celého priestoru. V priebehu deviatich sezón sa zistili ojedinelé nálezy bukovohorskej kultúry z mladšej doby kamennej, stopy intenzívneho osídlenia nositeľov kyjatickej kultúry zo záveru mladšej a z neskorej doby bronzovej, niekoľko nálezov dokladá osídlenie v staršej dobe železnej a v dobe laténskej. Časové zaradenie početných dokladov produkcie železa nie je jasné (Bartík/Horanský/Hutka 2002, 24; Bartík/Holčík/Hutka 2000, 20; Horanský/Hutka/Prášek 1999, 52, 53; Hutka/Bartík 2007, 88-91). V príspevku sa budeme venovať nepočetnému materiálu z doby laténskej, ktorý pochádza zo zberu, respektíve z povrchovej vrstvy lesnej pôdy. Vzhľadom k počtu nálezov môžeme označiť osídlenie z tohto obdobia na lokalite ako sporadicke. K nálezom patrí spona s voľnou tzv. vtáčou pätkou, štyri fragmenty sklenených náramkov kobaltovo modrej farby a ojedinelé fragmenty laténskej keramiky zo sitíl. Zlomkovité keramické nálezy je možné datovať iba rámcovo do staršej až strednej doby laténskej a sú bez bližšej vypovedacej hodnoty.

Obr. 1. Tisovec-Hradová, okr. Rimavská Sobota. Výrez z mapy v mierke 1:10000
(Úprava J. Bartík).

Opis nálezov:

1. Fragment náramku skleneného päťrebrového kobaltovo tmavomodrej modrej farby typu Haevernick 8e. Stredové rebro je najširšie, zdobené plastickým cikcakovitým motívom zo skleného vlákna, na ktorom je výzdoba v podobe vlnovky z bielej sklovitej pasty. Polia medzi záhybmi plastickej vlnovky na rebre sú vyplnené nezdobenými plastickými trojuholníkmi. Dve susedné rebrá pozdĺž stredového sú zdobené nevýraznými vlnovkami zo žltej sklovitej pasty. Ich šírka je zhodná s okrajovými rebrami. Náramok je vyrobený z kompaktného kvalitného skla. Rozmery: vnútorný Ø:8 cm, šírka: 1,7 cm, výška 0,8 cm, dĺžka fragmentu 3,13 cm (tab. I: 4a, 4b). Uloženie: SNM-Archeologické múzeum Bratislava, evid. č. AP 85 000.

Obr. 2. Tisovec: 1. Vrch Hradová (825m.n.m), pohľad z východu. 2. Pohľad zo severu (Foto: J. Bartík).

2. Fragment náramku skleneného päťrebrového kobaltovo modrej farby typu *Haevernick 7b*. Náramok tvoria tri dominujúce rebrá a dve okrajové. Stredové je najvyššie a najširšie, po stranách lemované nižšími a užšími. Povrch náramku je na troch stredových rebrách zdobený vlnovkou z bielej sklovitej pasty. Náramok je vyrobený z kompaktného kvalitného skla. Rozmery: vnútorný Ø 7 cm, šírka 1,87 cm, výška 0,75 cm, dĺžka fragmentu 2,52 cm (tab. I: 3a, 3b). Uloženie: SNM-Archeologické múzeum Bratislava, evid. č. AP 85 001.

3. Fragment skleneného päťrebrového náramku kobaltovo tmavomodrej farby typu *Haevernick 7b*. Náramok tvoria tri dominujúce rebrá a dve okrajové. Stredové je najvyššie a najširšie, po stranách lemované nižšími a užšími. Povrch náramku je na dvojici postranných rebier popri stredovom zdobený vlnovkou z bielej sklovitej pasty. Náramok je vyrobený z kompaktného kvalitného skla. Rozmery: vnútorný Ø 7 cm, šírka 1,82 cm, výška 0,71 cm, dĺžka fragmentu 2,45 cm (tab. I: 2a, 2b). Uloženie: SNM-Archeologické múzeum Bratislava, evid. č. AP 85 002.

4. Fragment náramku skleneného trojrebrového kobaltovo modrej farby typu *Haevernick 6b/2*. Stredové rebro je rovné, zosilnené a nečlenené. Povrch je zdobený. Výzdoba sa zachovala iba vo fragmentoch. Pôvodne bola tvorená žltou/bielou fóliou, vytvárajúcou vlnovku. Náramok je vyrobený z kompaktného kvalitného skla. Rozmery: vnútorný Ø 5 cm, šírka 1,38 cm, výška 0,75 cm, dĺžka fragmentu 2,22 cm (tab. I: 5a, 5b). Uloženie: SNM-Archeologické múzeum Bratislava, evid. č. AP 85 003.

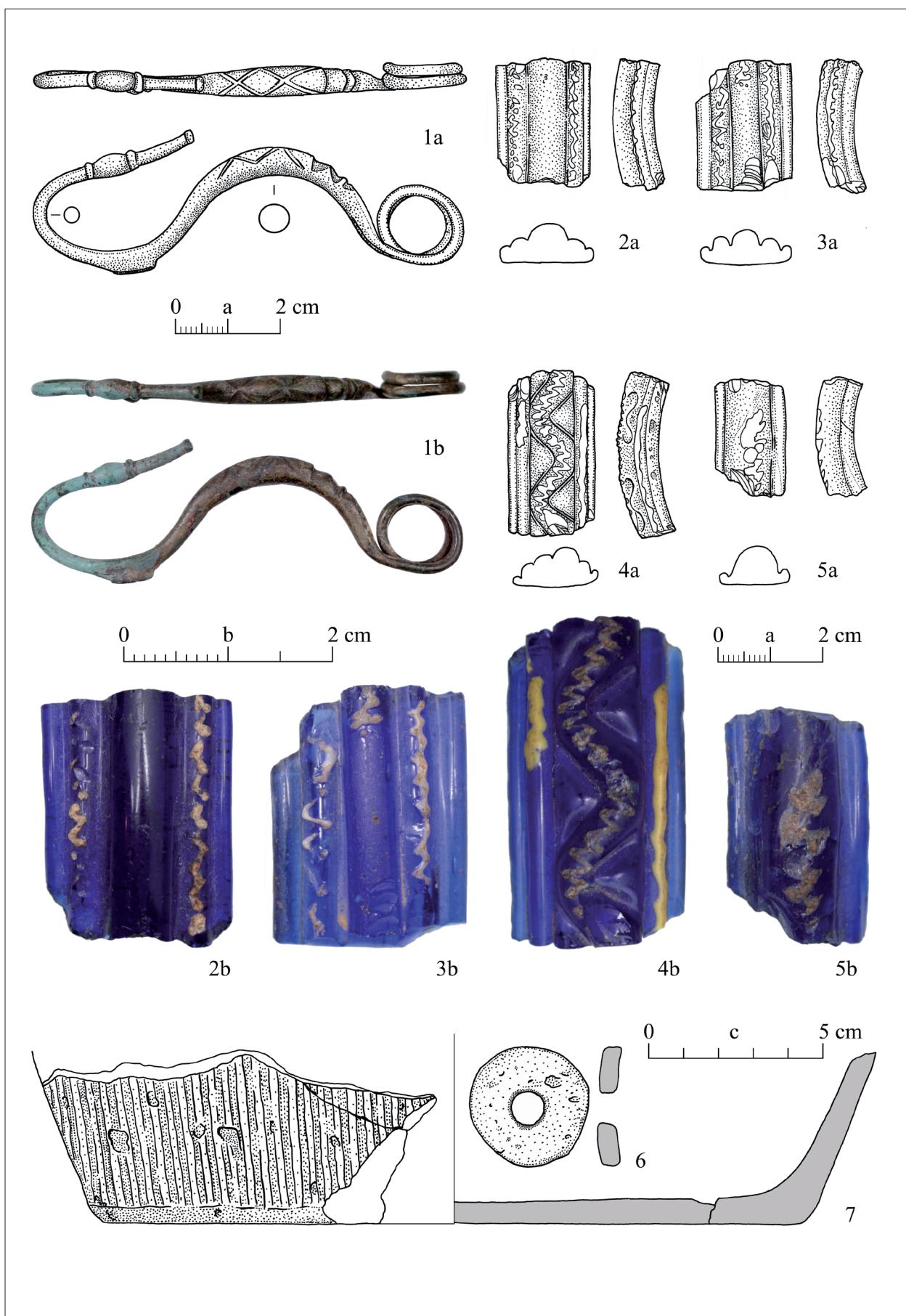
5. Spona bronzová včasnoslaténskej konštrukcie s voľnou tzv. vtáčou pätkou. Vinutie je veľkého priemeru, zachovalá je jeho ľavá strana. Ihla sa nedochovala. Pätku je voľná v tvaru štylizovanej vtáčej hlavičky. Lučik je symetrický, kruhového prierezu, zdobený rytou a liatou výzdobou, ktorá vytvára kosoštvrce resp. dvojicu písmen X na jeho vrchnej strane. Na jeho prednej strane nad vinutím sú dva schodíky. Spona je veľmi dobre zachovalá, čiastočne pokrytá ušľachtilou svetlozelenou a hnedou patinou. Rozmery: dĺžka 8,2 cm, Ø vinutia 1,5-1,7 cm (tab. I: 1a, 1b). Uloženie: SNM-Archeologické múzeum Bratislava, evid. č. AP 85 004.

6. Praslen hlinený kruhového tvaru s otvorom prevŕtaným v strede. Praslen je vyrobený sekundárne z črepu s výrazným obsahom grafitu. Rozmery: Ø 3,5x3,5 cm, Ø otvoru 1 cm, hrúbka 0,5 cm (tab. I: 6). Uloženie: SNM-Archeologické múzeum Bratislava, evid. č. AP 85 005.

7. Fragment z dna hlinenej nádoby – situle vyrobenej z hliny s výraznou prímesou grafitu. Nádoba je vyrobená na hrnčiarskom kruhu. Povrch je zvislo hrebeňovaný. Rozmery: Ø dna 21 cm, 12,6 x 5,5 x 11,5 cm (tab. I: 7). Uloženie: SNM-Archeologické múzeum Bratislava, evid. č. AP 85 006.

Vyhodnotenie

Na lokalite sa vyskytli štyri fragmenty laténskych náramkov vyrobených z kobaltovo modrého skla. Tri z nich (tab. I: 2a, 3a, 4a) sú už predbežne publikované (*Březinová 2007, 39, Fig. 3: 19, 27, 29*). Podľa typológie vyčlenenej T. Havernickovou (*Haevernick 1960*) s doplnkami N. Venclovej (*Venclová 1990*) ich môžeme priradiť k dvom typom. Ide o jeden exemplár trojrebrového náramku typu 6b/2 a dva exempláre päťrebrového typu 7b s výzdobou v tvaru pozdĺžnych metopovito umiestnených vlnoviek z bielej sklovitej pasty na rebrách (tab. I: 2a, 2b; tab. I: 3a, 3b). K typu 8e s najväčšou pravdepodobnosťou patrí aj päťrebrový náramok s plasticky členeným stredovým rebrom v tvaru cikcak a výzdobou v podobe pozdĺžnych vlnoviek zo žltej sklovitej hmoty (tab. I: 4a, 4b). Ide o unikátny typ náramku, ktorý nateraz nemá presné analógie. Podobný exemplár s výzdobou v podobe cikcakového motívu so žltou vlnovkou vychádza z päťrebrového typu 8e, nájdeného na nemeckej lokalite Dühren v Bádensku-Würtenbergsku (*Haevernick 1960, 57*,

Tab. I. Tisovec-Hradová. Nálezy z doby laténskej. Bronzová spona (1a, 1b), sklené náramky typ 6b / 2: 5a, 5b; typ 7b: 2a, 2b; 3a, 3b; typ 8e: 4a, 4b; hlinený praslen (6) a dno grafitovej situle (7). Mierka a: 1a, 1b, 2a, 3a, 4a, 5a; mierka b: 2b, 3b, 4b, 5b; mierka c: 6, 7
(Kresby a foto: R. Čambal)

174, Kat. Nr. 160, Taf. 8). Takmer identické, avšak trojrebrové exempláre náramkov s identickou výzdobou stredového rebra cikcak motívom ako v prípade nálezu z Tisovca sa vyskytujú na sídlisku v Gyöngyöspata-Geregi földek v severovýchodnom Maďarsku (*Tankó 2006*, Fig. 3: 7, 8), ako aj v Rumunsku na lokalite Moreşti (*Berecki 2008*, 72, pl. 51/2.). Predpokladáme, že v tomto prípade ide o východokeltský typ náramku. Táto typická výzdoba v podobe cikcakovitého motívu so žltou vlnovkou na stredovom rebre sa zriedkavo vyskytuje vo východnej časti Slovenska, na východe Maďarska a na Balkáne. Výskyt typu 7b začína v závere LTC1 a začiatkom LTC2 (*Venclová 1990*, 123). Podľa M. Karwowského sú datované od LTC1b a v LTC2 (*Karwowski 2004*, 78, Abb. 25). Pomerne veľká koncentrácia náramkov typu 7 sa objavuje v priestore juhozápadného Slovenska (*Čambal/Štrbík 2014*). V hrobových celkoch zo záveru strednej doby laténskej sa tieto typy neobjavujú. Typ 6b/2 má na stredovom rebre výzdobu v podobe vlnovky z fólie bielej farby (tab. I: 5a, 5b) a časovo patrí do LTC2-LTD (*Venclová 1990*, 120, 121, Pl. 11; *Březinová 2004*, 143). Podľa M. Karwowského datovanie náramkov typu 6b spadá do LTC1a-LTC1b (*Karwowski 2004*, Abb. 25). J. Bujna tento typ náramku datuje do LTC1b-LTC1c (*Bujna 2005*, 57, 154, 155, obr. 35). Ide o typ náramku, ktorý patrí k najčastejšie sa vyskytujúcim. Na základe datovania náramkov typu 6b/2 a 7b predpokladáme, že aj variant typu 8e (tab. I: 4a, 4b) patrí do časového úseku doby laténskej, vymedzenej záverom LTC1 až začiatkom LTC2. Región stredného Slovenska je zatiaľ na nálezy sklenených náramkov chudobný. Z lokalít v regióne Gemera pochádzajú nálezy skleneného kruhového šperku z Detvy a z okresu Rimavská Sobota z lokalít Včelince, Barca a Vlkyná. Ide o typy 6, 7c, 8 a 15 (*Březinová 2004*, obr. 1, tab. 1). Zo severnej strany, v regióne Spiša je náleزو sklenených náramkov viac. Vyskytujú sa tam predovšetkým náramky typu 6, 7c a pomerne častý je typ 15, typický pre východných Keltov (*Březinová 2004*; *Březinová/Soják 2009*, 105-107). Lokálna dielňa na ich výrobu sa predpokladá v Podunajskej oblasti. Ich produkcia trvala počas stupňa LTC1 (*Venclová 1980*, 70; 1982, 83; 1990; *Březinová 2004*, 148; *Karwowski 1997*, 50; 2004). Nálezy náramkov z vyššie spomenutých oblastí potvrdzujú osídlenie tejto časti Slovenska predovšetkým v stupňoch LTC1 a LTC2.

Z lokality pochádza aj bronzová spona včasnorlaténskej konštrukcie s voľnou, tzv. vtácou pätkou (tab. I: 1a, 1b), ktorá už bola predbežne publikovaná (*Hutka/Bartík 2008*, 19, 20, obr. 1). Spony s vtácou pätkou sú charakteristické pre záver včasnej a pre začiatok staršej doby laténskej LTA2 – LTB1a (*Bujna 2003*, obr. 5; *Ramsl 2011*, 135). Exempláre s pätkou vo výrazne schématiskej podobe, ku ktorým patrí aj nález z Tisovca sú typické pre tzv. predduchcovský horizont LTB1a (*Ramsl 2011*, 140, Abb. 112: 1/4, 38/12, 38/15a; *Waldhauser 1987*, Abb. 4). Pätna spony je veľmi schématisovaná, jej stredový článok má pretiahnutý oválny tvar, ktorý neskôr na mladších sponách tohto typu vyúsťuje do guličky. Výzdobou lučíka taktiež pripomína tieto typy spôn. Najbližšie analógie sa objavujú na severnom Slovensku na Liptove a v Turci (*Pieta 2000*, 337, Abb. 14: 4, 5), ako aj na pohrebiskách v priestore Dolného Rakúska a Maďarska (*Ramsl 2011*; *Hellebrandt 1999*; *Horváth et all. 1987*).

Fragment dna situle vyrobenej z hliny s výrazným podielom grafitu (tab. I: 7) patrí k najtypickejším tvarom keramiky doby laténskej, vyskytuje sa počas celej jej existencie. Nepatrí však k chronologicky citlivým, predovšetkým exempláre bez zachovaného okraja nie je možné bližšie časovo zaradiť. V stupňoch staršej až strednej doby laténskej LTB1 – LTC1 majú okraje sitúl tendenciou skôr zaguľatených tvarov. V závere strednej doby laténskej stupňa LTC2 za okraje postupne zužujú a majú oválny tvar, čo pretrváva až do neskorej doby laténskej stupňa LTD1. V LTD1 sa pod vplyvom oppidálnej kultúry zosilnené okraje sitúl postupne zužujú, zoštíhlujú a ich variabilita je širšia. V absolútnom závere neskorej doby laténskej LTD2 okraje prechádzajú až do takmer zvislých štíhlych tvarov a to predovšetkým v oppidálnom prostredí. K laténskym nálejom patrí aj praslen, vyrobený z črepu s vysokým obsahom grafitu (tab. I: 6). Prasleny vyrábané zo sekundárne použitých črepov nádob patria k typickým predmetom a prejavom doby laténskej. Nemajú však bližšiu vypovediacu hodnotu.

Osídlenie v tomto regióne je pre dobu laténsku podľa súčasného stavu výskumu sporadicke. V okruhu 50 km od Tisovca sa smerom na juh a juhozápad nachádza sídlisko v Detve (*Šalkovský 2002*, 99 nn.; *Benediková/Kovář 2007*, 155-158; *Sankot 2005*, 135 nn.) a pohrebisko v Drni (*Balaša 1963*, 687 nn.; *Zachar 1974*, 55 nn.). Laténske osídlenie stredného Slovenska bolo už v minulosti spracované (*Furmánek/Sankot 1985*, 273 nn., obr. 1, tam staršia literatúra). Najnovšie pribudla dôležitá opevnená poloha snáď centrálneho typu pri Čebovciach (*Čambal/Kovář v tlači a*, obr. 2, tam ďalšia literatúra). Patria sem aj ojedinelé nálezy z vrchu Saské pri Málici (*Čambal/Kovář v tlači b*). Môžeme konštatovať, že laténske osídlenie tohto regiónu bolo najvýraznejšie v priebehu strednej doby laténskej stupňov LTB2 ale predovšetkým v LTC1 a LTC2. Až na nález spony s voľnou pätkou by takéto datovanie polohy Hradová v Tisovci potvrdzovali aj nálezy sklenených náramkov z tejto lokality. Pokiaľ ide o materiálnu náplň v rámci keramiky, bolo by potrebné prehodnotiť keramický materiál z regiónu, ktorý môže byť do značnej miery ovplyvnený starším domácim podložím a tým pádom sa od neho nemusí príliš odlišovať.

Záver

Laténske osídlenie výšinnej polohy Hradová v Tisovci podľa nateraz známych nálezov patrí do obdobia strednej doby laténskej LTC1 až začiatku LTC2. Vzhľadom k malému počtu nálezov predpokladáme, že nebolo intenzívne. Spona s vtáčou pätkou patrí do staršieho horizontu LTA2 – LTB1, avšak ide skôr o strastový nález ako o súčasť osídlenia tejto polohy v období záveru včasnej a staršej doby laténskej.

LITERATÚRA

- Balaša 1963 – G. Balaša: Mladohalštatské a keltské pohrebisko v Drni. Arch. Rozhledy 15, 1963, 687-693.
- Bartík/Holčík 2000 – J. Bartík/Š. Holčík: Archeologický výskum v Tisovci. AVANS v roku 1998, Nitra 2000, 24, 25.
- Bartík/Holčík/Hutka 2000 – J. Bartík/Š. Holčík/D. Hutka: Archeologický výskum v Tisovci. AVANS v roku 1999, Nitra 2000, 20.
- Bartík/Horanský/Hutka 2002 – J. Bartík/P. Horanský/D. Hutka: Päť rokov výskumu v Tisovci-Hradovej. AVANS v roku 2001, Nitra 2002, 24-27.
- Benediková/Kovár 2007 – L. Benediková/B. Kovár: Einige Bemerkungen zu den Funden aus Burgwall Detva-Kalamárka (Spätbronze-/Hallstattzeit - Mitellatènezeit). Vsl Pravek 8, 2007, 143-160.
- Berecki 2008 – S. Berecki: The LaTène settlements from Moreşti. Cluj-Napoca 2008.
- Březinová 2004 – G. Březinová: Keltské sklo v severnej časti Karpatskej kotliny. Územie Slovenska. In: Okres lateński i rzimski w Karpatach polskich. Krośno 2004, 137-151.
- Březinová 2005 – G. Březinová: Doba laténska a predmety zo skla a sapropelitu v regióne Nitry. In. Studia Historica Nitrensis 12, Nitra 2005, 17-28.
- Březinová 2007 – G. Březinová: Glass rings decoration of the La Tène Period from Slovakia. Arch. Polona 45, 2007, 35-40.
- Březinová, v tlači – G. Březinová: Šperk so skla a sapropelitu u Keltov na Slovensku, Nitra, v tlači.
- Březinová/Soják 2009 – G. Březinová/M. Soják: Spiš – sklené nálezy z doby laténskej. Štud. Zvesti AÚ SAV 45, 2009, 105-108.
- Březinová et al. 2013 – G. Březinová/N. Venclová/J. Frána/M. Fikrle: Early Blue Glass Bracelets in the Middle Danube Region. Slov. Arch. 61, 2013, 107-142.
- Bujna 2003 – J. Bujna: Spony z keltských hrobov bez výzbroje z územia Slovenska (Typovo-chronologické triedenie LTB- a C1-spón). Slov. Arch. 51, 2003, 39-108.
- Bujna 2005 – J. Bujna: Kruhový šperk z laténskych ženských hrobov na Slovensku. Nitra 2005.
- Čambal/Kovár v tlači a – R. Čambal/B. Kovár: Keltské nálezy z Čeboviec (okr. Veľký Krtíš) a ich regionálne postavenie. Zborník venovaný pamiatke M. Čižmára, Brno, v tlači.
- Čambal/Kovár v tlači b – R. Čambal/B. Kovár: Keltský meč z Málinca, okr. Poltár. In. Pravěk Nř 21, v tlači.
- Čambal/Štrbík 2014 – R. Čambal/J. Štrbík: Keltské sklené náramky z povodí malokarpatských potokov. In. Zbor. SNM. 108, Arch. 24, 2014, 103-126.
- Furmánek/Sankot 1985 – V. Furmánek/P. Sankot: Nové laténské nálezy na stredním Slovensku. Slov. Arch. 33/2, 1985, 273-310
- Haevernick 1960 – Th. E. Haevernick: Die Glasarmringe und Ringperlen der Mittel- und Spätlatènezeit auf dem europäischen Festland. Bonn 1960.
- Hellebrandt 1999 – M. Hellebrandt: Corpus of Celtic Finds in Hungary. Vol. III. Celtic finds from Northern Hungary. Budapest 1999.
- Horanský/Hutka/Prášek 1999 – P. Horanský/D. Hutka/K. Prášek: Prvá sezóna výskumu v Tisovci-Hradovej. AVANS v roku 1997, Nitra 1999, 52-53.
- Horváth et all. 1987 – L. Horváth/M. Kelemen/A. Uzsoki/E. Vadász: Corpus of Celtic Finds in Hungary. Vol. I. Transdanubia 1. Budapest 1987.
- Hutka/Bartík 2007 – D. Hutka/J. Bartík: Tisovská Hradová – osem rokov archeologického výskumu. In. Reussia 4, 1-2, 2007, 87-92.
- Hutka/Bartík 2008 – D. Hutka/J. Bartík: Prví Kelti v údolí Rimavy. In. Reussia 5, 1-2, 2008, 19-20.
- Karwowski 1997 – M. Karwowski: Keltische Glasfunde im Polnischen Gebiet. Przegląd Arch. 45, 1997, 34-71.
- Karwowski 2004 – M. Karwowski: Latènezeitlicher Glasringschmuck aus Österreich. Mitt. Prähist. Komm. Österr. Akad. Bd. 55, Wien 2004.
- Pieta 2000 – K. Pieta: Die Siedlung Liptovská Mara II und die Anfänge der Einflüsse der Laténe-Kultur im Westkarpatenraum. Slov. Arch. 48, 2000, 315-346.
- Pieta 2008 – K. Pieta: Keltské osídlenie Slovenska. Mladšia doba laténska. Archaeologica Slovaca Monographiae, Studia, Tomus XI. Nitra 2008.
- Ramsl 2011 – P. C. Ramsl: Das latènezeitliche Gräberfeld von Mannersdorf am Leithagebirge, Flur Reinthal Süd, Niederösterreich. Mitteilungen der Prähistorischen Kommision, Band 74, Wien 2011.

- Waldhauser 1987 – J. Waldhauser: Keltische Gräberfelder in Böhmen. Dobrá Voda und Letky sowie Radověsice, Stránce und Tuchomyšl. Ber. RGK 68, 1987, 25-179.
- Sankot 2005 – P. Sankot: Finds of La Tene Weapons from Detva. In: H. Dobrzańska/V. Megaw/P. Poleska (eds.): *Celts on the Margin: Studies in European Cultural Interaction 7th Century BC – 1st Century AD. Dedicated to Zenon Woźniak*. Kraków 2005, 13- 144.
- Šalkovský 2002 – P. Šalkovský: Výšinné hradisko v Detve - protohistorické osídlenie. Slov. Arch. 50, 2002, 99-126.
- Tankó 2006 – K. Tankó: Celts Glass Bracelets in Eastern Hungary. In: V. Sîrbu/D. L. Vaida (eds.): *Thracians and Celts. Proceedings of the International Colloquium from Bistrița 18-20 mai, 2006*, Cluj-Napoca, 253-263.
- Venclová 1990 – N. Venclová: Prehistoric glass in Bohemia. Praha 1990.
- Zachar 1974 – L. Zachar: Datovanie pošiev keltských mečov z Drne a Košíc. Zbor. SNM 68, Hist. 14, 1974, 55-80.

LATÉNEZEITLICHE FUNDE AUS TISOVEC-HRADOVÁ, BZ. RIMAVSKÁ SOBOTA

JURAJ BARTÍK – RADOSLAV ČAMBAL

In den Jahren 1997-2005 realisierte das Slowakische Nationalmuseum – Archäologische Museum in Bratislava eine Grabung in Tisovec, Bz. Rimavská Sobota, am höchsten Teil des Berges Hradová (obr. 1; obr. 2: 1, 2; 887 m. ü. M.). Spuren künstlicher Befestigung konnte man nicht feststellen, die Lage ist von mehreren Seiten durch Steinwände geschützt. Die Fundstelle ist durch Nichterreichbarkeit durch dem Verkehr, eine Höhendifferenz gegenüber dem Tal des Flusses Rimava (Ca. 400 ü. D. M.) und die Existenz mehrerer Höhlen charakterisiert. In den ersten Saisonen orientierte sich die Grabung auf die historischen gemauerten Architekturreste (Bartík/Holčík 2000, 24), später auf die urgeschichtliche Besiedlung im Bereich der sog. Alten Burg, in den letzten Saisonen auch auf die Oberflächenprospektion und kleinere Sondagen des ganzen Areals. Im Laufe von neun Saisonen wurden vereinzelte Funde der Bukovohorská-Kultur aus der jüngeren Steinzeit, Spuren intensiver Besiedlung der Träger der Kyjatice-Kultur vom Ende der jüngeren und aus der späten Bronzezeit, einige Funde belegen die Besiedlung während der älteren Eisenzeit und während der Latènezeit. Die zeitliche Einordnung der zahlreichen Belege von Eisenproduktion ist nicht klar (Bartík/Horanský/Hutka 2002, 24; Bartík/Holčík/Hutka 2000, 20; Horanský/Hutka/Prášek 1999, 52-53; Hutka/Bartík 2007, 88-91). Im Beitrag widmen wir uns dem nicht zahlreichem Material aus der Latènezeit, der von der Prospektion stammt, bzw. der Oberschicht des Waldbodens.

Von der Fundstelle stammen vier latènezeitliche Glasarmringbruchstücke die aus kobaltblauem Glas erzeugt wurden. Es handelt sich um Armringe vom Typ 6b/2, zwei Exemplare des Typs 7b mit Verzierung in Form langer metopenförmig situierter Wellenlinien aus weißer Glaspaste auf den Rippen (tab. I: 2a, 2b; tab. I: 3a, 3b). Zum Typ 7 ohne näher ausgegliederter Variante gehört auch ein Armring mit 5 Rippen mit plastisch gegliederter Mittelrippe und der Verzierung in Form langer Wellenlinien aus gelbem Glasstoff (tab. I: 4a, 4b). Es handelt sich um einem unikaten Armringtyp, welcher bis heute keine Vergleichsfunde hat. Das Vorkommen vom Typ 7b beginnt am Ende LTC1 und am Anfang LTC2 (Venclová 1990, 123). In Grabkomplexen vom Ende der Latènezeit kommen diese Typen nicht vor. Der Typ 6b/2 hat an der Mittelrippe eine Verzierung in Form einer Wellenlinie aus weißer Folie (tab. I: 5a, 5b) und gehört zeitlich in die Stufe LTC2-LTD (Venclová 1990, 120-121, Pl. 11; Březinová 2004, 143). Nach M. Karwowski gehören die Armringe vom Typ 6b in die Stufen LTC1a-LTC1b (Karwowski 2004, Abb. 25). J. Bujna datiert diesem Armringtyp in die Stufen LTC1b-LTC1c (Bujna 2005, 57, 154, 155, obr. 35). Es handelt sich um einem der meist vorkommenden Armringe. Aufgrund der Armringdatierung vom Typ 6b/2 und 7b nehmen wir an, das auch die bisher nicht ausgegliederte Variante vom Typ 7 (tab. I: 4a, 4b) in diesem Abschnitt der Latènezeit gehört, die durch das Ende LTC1 bis Anfang LTC2 begrenzt ist. Die Region der Mittelslowakei ist bisher an Glasarmringfunde arm. Von Fundstellen in der Gemer-Region stammen Funde von Glasringschmuck aus Detva und vom Bz. Rimavská Sobota von der Fundstellen Včelince, Barca und Vlkyná. Es handelt sich um die Typen 6, 7c und relativ häufig ist das Vorkommen vom Typ 15, der typisch für die Ostkelten ist (Březinová 2004; Březinová/Soják 2009, 105-107). Die Armringfunde von den höher erwähnten Gebieten beweisen die Besiedlung dieses Teils der Slowakei vor allem in den Stufen LTC1 und LTC2.

Zum Typ 8e gehört mit großer Wahrscheinlichkeit auch der Armring mit fünf Rippen und plastisch gegliederter Mittelrippe in der Form zik-zak und der Verzierung in Form langer Wellen aus gelber Glas-

masse (tab. I: 4a, 4b). Es handelt sich um eine unikaten Armringsart, welcher bis jetzt keine genauen Analogien hat. Ein ähnliches Exemplar mit Verzierung in der Form zik-zak mit gelber Wellenverzierung geht aus dem Armrings vom Typ 8e mit fünf Rippen, der auf der deutschen Fundstelle Dühren in Baden-Württemberg gefunden wurde (Haevernick 1960, 57, 174, Kat. Nr. 160, Taf. 8). Fast identische, aber Glasarmringe mit drei Rippen mit identischer Verzierung der Mittelrippe zik-zak wie im Fall von Tisovec kommen in der Fundstelle Gyöngyöspata-Geregi földkő im Nordostungarn vor (Tankó 2006, Fig. 3: 7, 8), wie auch in Rumänien auf der Fundstelle Morești (Berecki 2008, 72, pl. 51/2.). Wir nehmen an, dass es sich in diesem Fall um einen ostkeltischen Armringsart handelt. Diese typische Verzierung in der Form vom zik-zak Motiv mit gelber Wellenverzierung an der Mittelrippe kommt selten in der Ostslowakei, in Ostungarn und am Balkan vor.

Von der Fundstelle stammt auch eine Bronzefibel von Latènezeitkonstruktion mit freiem, sog. vogelförmigem Fuß (tab. I: 1a, 1b). Fibeln mit vogelförmigem Fuß sind für das Ende der frühen und für den Anfang der älteren Latènezeit LTA2-LTB1a charakteristisch (Bujna 2003, obr. 5; Rams 2011, 135). Fibeln mit Fuß in deutlich schematisierter Form, zu welchen auch das Exemplar aus Tisovec gehört sind für den sog. vor-dachcover Horizont LTB1a typisch (Rams 2011, 140, Abb. 112: 1/4, 38/12, 38/15a; Waldhauser 1987, Abb. 4). Ein Bodenbruchstück von einer Situla, die aus Ton mit markantem Anteil von Graphit hergestellt war (tab. I: 7), gehört zu dem am meisten typischen latènezeitlichen Keramikformen die während ihrer ganzen Existenzzeit vorkommen. Sie gehört aber nicht zu chronologisch empfindlichen Typen, vor allem die Situla-Exemplare ohne erhaltenen Rand kann man nicht näher chronologisch einreihen. Zu latènezeitlichen Funden gehört auch der Spinnwirtel, der aus Ton mit hohem Graphitanteil erzeugt wurde (tab. I: 6). Spinnwirtel die aus sekundär verwendeten Scherben hergestellt wurden gehören zu typischen Gegenständen und Äußerungen der Latènezeit. Diese haben aber keinen näheren Aussagewert.

Besiedlung dieser Region ist für die Latènezeit nach dem derzeitigen Forschungsstand sporadisch. Im 50 km Umkreis von Tisovec befindet sich in Richtung Süden und Südwesten die Siedlung in Detva (Šalkovský 2002, 99 nn; Benediková/Kovár 2007, 155-158; Sankot 2005, 135 nn.) und das Gräberfeld in Drna (Baláš 1963, 687 nn.; Zachar 1974, 55 nn.). Die latènezeitliche Besiedlung der Mittelslowakei wurde schon in der Vergangenheit bearbeitet (Furmánek/Sankot 1985, 273 nn., obr. 1, dort ältere Literatur). Neuesten kam die wichtige befestigte Lage, von vielleicht zentralem Typ, in Čebovce dazu (Čambal/Kovár im Druck a, obr. 2, dort weitere Literatur). Es gehören hierher auch vereinzelte Funde vom Berg Saské bei Málinec dazu (Čambal/Kovár im Druck b). Wir können konstatieren, dass die latènezeitliche Besiedlung der Region am markantesten im Laufe der mittleren Latènezeit der Stufen LTB2 aber vor allem in LTC1 und LTC2 ist.

Die latènezeitliche Besiedlung der Höhenlage Hradová in Tisovec gehört, nach den bisher bekannten Funden, in die Zeit die Mittellatènezeit (LTC1 bis Anfang LTC2). Im Hinblick zur geringen Anzahl der Funde nehmen wir an, dass sie nicht intensiv war. Die Fibel mit vogelförmigem Fuß gehört in den älteren Horizont LTA2 – LTB1 und es handelt sich eher um einen verlorenen Fund als um einen Bestandteil der Besiedlung dieser Lage am Ende der frühen bzw. am Anfang der älteren Latènezeit.

PhDr Juraj Bartík, PhD.
Slovenské národné múzeum – Archeologické múzeum
Žižkova 12, P.O. BOX 13
810 06 Bratislava
Slovenská republika
archeolog@snm.sk

Mgr. Radoslav Čambal
Slovenské národné múzeum – Archeologické múzeum
Žižkova 12, P.O. BOX 13
810 06 Bratislava
Slovenská republika
radoslav.cambal@snm.sk
radocambal@centrum.sk

